

SISZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Védőkre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétféltől
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszajuttatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 281. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1912. december 10.

Si vis pacem . . .

(—a.) Minden kérdés háttérbe szorul a nagy izgatottság mellett, a mellyel egész társadalmunk azt a nagy kérdést kíséri, hogy lesz-e háború? Erre a nagy kérdésre pedig ma még senki sem tud határozott választ adni.

Igaz, hogy a béke kilátásai kedvezőbbek. Osz királyunk nagy tekintélye, monarchiánknak példátlan harci felkészültsége diplomáciánknak szilárd pozíciója, szövetségeseinknek tántoríthatatlan hűsége mind olyan mérhetetlen nagy sullyal esnek a béke mérlegébe, hogy alig lehet elképzelni, hogy mindezek dacára mégis a háború réme fenyegetne bennünket.

Ehhez járul továbbá Oroszország állapota, mely éppen nem mondható kedvezőnek a háborúra. Oroszország belgrádi követe ugyan még mindig tüzei szláv testvéreit, de Szentpétervár felől már más hangok kezdenek hallatszani.

Oroszország nagy barátjának Franciaországnak sem érdeke a háború. Sőt most, hogy egy kicsit komolyabban kell venni a készülődéseket, ijedten veszi észre a francia köztársaság hadügyminisztere, hogy a hadseregbe is betolakodott szahadkőműves és antimilitarista szocialista szellem következtében mennyire meglazult a katonai fegyelem, akárcsak a török hadseregben. Ilyen hadsereggel nem lehet revansot adni a mindig készen álló németeknek.

Angliának a hármasszövetség-gel szemben álló entente harmadik tagjának kancellárja éppen most, a londoni tárgyalások küszöbén jelentette ki, hogy Bulgária és Gö-

rögország érdemesek Anglia támogatására. Az óvatos kancellár a pökhendi Szerbiát nem sorozta ebbe a kategóriába. Ez is jelent valamit. Prüsszkölnek is miatta a szerbek.

Ha mindezek dacára az utolsó napokban mégis igen komolyra fordult a dolog, ennek az a magyarázata, hogy e hó 13-án kezdődnek Londonban a balkáni szövetségesek és a török között a béketárgyalások és ugyanott nyílik meg nem-sokára az ugynevezett reunion, vagyis a nagykövetek találkozója, melyen megbeszéljük az összes balkáni követeléseket.

Már pedig e tárgyalások előtt tisztázni kell Szerbiával a dolgot, mert monarchiánk csak oly feltétel alatt egyezett bele a londoni reunionba, hogy az monarchiánk álláspontjára helyezkedik.

Most kell tehát diplomáciánknak a legnagyobb nyomatékkal fellépnie Szerbiával és támogatóival szemben. Ezt a legnagyobb nyomatékot képezi a hármasszövetség megújítása és a harci felkészültség.

Mert ma is igaz a régi klasszikuselv: Si vis pacem para bellum — vagyis: Ha békét akarsz — készülsz a háborúra.

A hármasszövetség ünnepélyes aláírása.

Bécs, dec. 9.

A megújított hármasszövetségi szerződés ünnepélyes aláírása még december 5-én délután történt Bécsben. A külügyminisztérium palotájának szalonjában délután megjelentek Tschurszki német és herceg Avarna olasz nagykövetek titkárai kíséretében. A titkárok hozták magukkal az ugynevezett ratifikációs jegyzőkönyvet. Ugy a nagykövetek, mint gróf Berchtold külügyminiszter fekete szalonrubában voltak. Szívélyes üd-

vözlés után kölcsönösen kicserélték a nevezetes okmányok eredetijeit és azok mind-egyikét aláírták. Az aláírásokon kívül a nagykövetek és a külügyminiszter saját nagypecsétjükkel látták el az okmányokat.

A hármasszövetség megújítása.

Bécs, dec. 9.

A hármasszövetség megújítását a három uralkodó rendkívül meleg táviratváltása előzte meg.

A békekonferencia.

London, dec. 9.

A békekonferencia december 13-án ült össze, de kérdés, vajjon akkormár megkezdheti-e tárgyalását, mert december 13-án valószínűleg még nem lesznek Londonban az összes delegátusok és előbb mindenesetre bizonyos formákat el kell intézni. A konferencia színhelye a St. James palotának az a része lesz, a melyben Connaughtk herceg Kanadába való elutazása előtt lakott. Az Observer értesülése szerint mindenképp azt az anyagot fogják tárgyalni, amelyet a balkáni szövetségesek a fegyverszünetről való előtárgyaláson már megvitattak és megállapítottak. A legelső tárgy Tráciának Bulgária és Törökország között való felosztása lesz. Ebben a kérdésben nem várnak nagyobb nehézségeket, mert Bulgária és Törökország elvben már megállapodtak abban, hogy a határvonalat a san stefanói békekötés alapján szabták meg. Nagyobb nehézségeket fog okozni Drinápoly kérdése, de remélik, hogy ezt a kérdést úgy fogják megoldani, hogy Drinápoly a törököké marad, azonban erődtéteit meg kell szüntetni. Trácia felosztásával nagyon fontos gazdasági kérdések is kapcsolatosak, de ezeket is kereskedelem politikai megegyezés keretében fogják megoldani. Hosszabb vitatkozás lesz Macedóniáról. A nagykövetek konferenciája figyelemmel fogja kísérni a béketárgyalást s ott a hol a háború következményei a nagyhatal-

MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRAK
NAGYON OLCsó KARÁCSONYI VÁSÁR

Telefonsz.: 788.

Telefonsz.: 788.

BOROS J.

ékszer, óra és látszer áruházában

== RÁKÓCZI-ut. ==

mak érdekeit is érintik, tanácsukkal és segítségükkel fogják a béketárgyalókat támogatni.

A delegátusok utazása.

Belgrád, dec. 9.

A bolgár delegátusok holnap a szerbekkel együtt Londonba utaznak. A szerb delegátusok tegnap és ma hosszasan tanácskoztak a kormányval a szerb követelések minimumáról és a meghódított területeknek a győzedelmes államok között való felosztásáról.

Pasics Londonban.

Belgrád, dec. 9.

A londoni béketárgyalásokon Pacics képviseli Szerbiát.

Tul vagyunk rajta.

Berlin, dec. 9.

A birodalmi kancellár november 20-án, születése napján egy gratulálónak a következő táviratban felelt: Fogadja meleg köszönetemet szíves üdvözléseért. *Nagyon komoly* időket éltünk, de azt hiszem, hogy most már *tul vagyunk rajta*

A görögök és törökök.

Konstantinápoly, dec. 9.

Hir szerint a cár Kiámil nagyvezér kérésére a görög királynak sajnálkozását fejezte ki a görög kormány viselkedése miatt és azt a tanácsot adta neki, hogy a fegyverszünethez járuljon hozzá. A nagyvezér ezért megígérte a cárnak, hogy a perzsai török határrendezésnél és Kaukázusban engedelményeket fog tenni. Názim basa is azt ajánlotta a szultánnak és a nagyvezérnek, hogy igyekezzenek Görögországgal megállapodásra jutni.

A bolgár király Szalonikiben.

Szófia, dec. 9.

Ferdinánd király a legközelebbi napokban Szalonikiba megy, ahová Péter és Miklós király szintén el fognak utazni. György görög király már ott van. Azt hiszik, hogy ez alkalommal a balkáni államok között való jó egyetértés helyre fog állni.

Szerb koncentráció Bosznia határán.

Berlin, dec. 9.

Belgrádból táviratozzák a Vossische Zeitungnak: Zsivkovics tábornok utasítást kapott, hogy seregeit Sjenica és Prilep között koncentrálja és tartsa készen azokat arra, hogy átlépjék a bosnyák határt. A sereget sok komitációs banda kíséri. Sjenicában 15.000 főnyi szerb katonaság van összehívva.

Péter király beteg.

Berlin, dec. 9.

Belgrádi jelentések szerint Péter királynak az utóbbi napokban gyakran voltak ájulási rohamai. A király napközben is többször elalszik. György herceg állapotáról is rossz hírek érkeznek. Bélbaja a háború alatt rosszabbodott. Sándor herceg is betegen tért vissza a háborúból. A tisztikar panaszkodik, hogy Sándor trónörökös csak formálisan volt a szerb hadsereg főparancsnoka és nem vett oly tevékeny részt a háborúban, mint a bolgár vagy a görög trónörökös.

Skutari körül harcolnak.

Antivári, dec. 9.

A török helyőrség Skutariban nem törődik a fegyverszünettel és tegnap kirohanást intézett a montenegrói hadállások ellen. Hosszu

ideig dörögtek az ágyuk és a gyalogság erős sortűz alá fogta a montenegrói sáncokat, végre megszólaltak a montenegrói ágyúütegek is és elnémitották a vár ágyuit.

A kolera pusztításai.

Konstantinápoly, dec. 9.

A kolera ismét erősen terjed. Tegnap hivatalosan 50 koleramegbetegedést és 48 halálesetet konstataáltak a lakosság körében. Egy hónap alatt hivatalos jelentés szerint 1143 megbetegedés és 578 haláleset történt. A Sophia-mecsetet, amely tele volt betegekkel, végre kiürítették és dezinficiálták. Ma 102 koleramegbetegedést állapítottak meg. Ezek közül 25 halálos.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, dec. 9.

Komor sötétség üli meg a fővárost és e sötétségnél csak a lelkek hangulata borúsabb. A látóhatár a külpolitikai helyzet egén teljesen beborult és nincs egy vigaszt nyújtó momentum, amely a helyzet békés megoldására nyujtana reményt. Lehetetlen, hogy ez a bizonytalanság sokáig tartson. A legközelebbi órákban meg kell történnie a döntésnek.

Lukács László miniszterelnök mai bécsi utja is a válságos külpolitikai helyzettel áll szoros összeköttetésben. És ebben a borongós hangulatban a gyönyörűen kivilágított képviselőház az egyetlen érdekesebb esemény.

A parlament külső képe ma is olyan, mint máskor volt. Ugy látszik, hogy a kordont mindaddig meghagyják meg, az utolsó

A CSALÁD ÉS KONGREGÁCIÓ A NEVELÉSBEN.

— Ünnepi beszéd. Tartotta: Szilágyi Dózsa. —

Az oltár, család és iskola — a pap, a szülő és tanító három helyet, három fogalmat jelentenek, de az erkölcsi közösség területén vannak, csak ezen élnek, virágznak. Mind a három egy nagy ügy szolgálatában állnak: a lélek generatio vagyis jellemalkotás, nevelés; tehát nem lehetnek ellentérvései, egymás munkáját könnyíteni, tökéletesíteni tartoznak.

Mind a három nevelő egy isteni munkát tűz ki magának: saját hasonlatosságára akarja alakítani a lelket, Mint a földmises aki gondolatait, terveit szántva, vetve egy élettelen földben akarja megvalósítani, mint a költő, festő vagy szobrász, aki saját nagy eszméktől ihletett énjét a rimek csengésében, a ritmus hullámveréseiben, az ecsetvonások és vésőnyomok összhangjában akarja ragyogtatni. úgy e nevelők saját énjüket, lelkük világát akarják közkinccsé tenni; de mint a művész nem köznapi, hanem a csillogok világában élő gondolatokat ünnepeket, úgy csakis a fennkölt gondolkodás, nemes érzés az amelynek joga van másnak lelkében helyet kérni. Mind a három nevelő ég-

től, lélekből indulhat ki és mindaháromnak lélekben, égben kell találkozni.

Ahol az ember az eget testileg és lelkileg először megpillantja, ahol az ember az olvasás és a hit és erkölcsi élet abc-jét megtanulja: a családi kör, itt a nevelés kezdete és sulypontja.

A gyermek számára ez (az első) először az egyetlen birodalom, amelynek határa a szülői szeretetben kimerül. Az ártatlan gyermek itt mint tabula rasa — teljesen üres lap jelenik meg, amely az első benyomásait a családi köz kebeléből kapja.

Mit jelent egy kis gyermeknek a lelkülete? Egy teljesen érintetlen világot, amely, a legnagyobb mértékben ki van szolgáltatva a környezet behatásának. Nincs ilyenkor még a gyermeknek énjé, amely eltudná választani önmagát a világtól, amely öntudatos cselekvésekről beszélhetne, amely a maga hatalmával szedné össze az ismeret anyagát.

Olyan az ily gyermek lélek, mint a földbe vetett mag, amely nem tud ellenállni se a föld, se a nedvesség, se a napsugár éltető, bontó, fejlesztő erejének; annak a mának rothadni és élni kell; A gyermeki léleknek az első hatások sulya alatt a fejlődésben valamely irányt kell venni.

A gyermeknek énje ezen korban a szülőké. Nem a gyermek gondolkodik, hanem a szülő; nem a gyermek akar és cselekszik, hanem a szülő. Teljesen ki van szolgáltatva a szülői behatásnak, számára csak ők léteznek; ők a gondolat és akarat indításnak kezdeményezői; a cselekvés mintaképei; — tehát a szülő egy nagyhatalom a gyermekre nézve; — minden; — csak Istennek nem akarom őket mondani, bár a szülők soha se pótolják, helyettesítik felelősséggel teljesebben az isteni tekintélyt, mint akkor, amikor a gyermeknek önmagából semmije sincs, mert mindene a szülőé.

A gyermek tehát egy érintetlen szentély, amelyben az oltárkép a szülő, akinek a gondolkozásmódján és életén keresztül jelenik meg minden a kül- és belvilág, a társadalom a világnézet. A gyermek egy kincstár, amelyben a legszebb erkölcsi, szellemi, fizikai erők rejlenek kibontatlanul, csirában, amit a szülői ész és szív melegségének kell érlelésbe indítani.

Ha a gyermeki lélek önmagából semmivel se rendelkezik öntudatosan, akkor benne a szülő egyénisége döntő erkölcsi tényező; ha érintetlen szentély az, akkor ebbe csak tömjénillattal, isteni áhitattal, szentetlen lélekkel léphet be az egyéniség; ha a

ŐSZI és TÉLI
:: IDÉNYRE ::

Harisnyák, keztyűk, lélekmelegítők, szövött gyermek sapkák és kabátok, szwetterek, barkettek, gyapju szövetek. Női és férfi fehérneműk.

Rövidáruk óriási választékban.

Fráter és Kosminsky

NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.

Telefon 384.

Telefon 384.

ŐSZI és TÉLI
:: IDÉNYRE ::

ellenzéki képviselő kizárása is le nem teltik.

Az ellenzék az Országház kávéházban gyülekezett. Körülbelül 25-en jöttek el a parlament elé *Szmrecsányi, Batthyány* Tivadar gróf és *Lovász Márton* vezetésével. A kordon előtt tiltakoztak az ellen, hogy fegyveres erő zárja el előlük a parlamentbe való bejutást s ezzel elvonultak.

Az intéző bizottság ma délelőtt ülést tartott a Kosuth-pártkörben.

Az ülés.

Féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést **Tisza** István gróf elnök.

Bemutatja a Baranya Szent-Lőrincen megválasztott *Narancsik* dr megbízólevelét. Az állandó igazoló bizottsághoz utasították. Nagy-Küküllő vármegye feliratát a *Maos* szabályozása tárgyában és a nőtisztviselők kérelmét a választójogok és a nőkre való kiterjesztése tárgyában. Mindkét kérelem a kérvényi bizottsághoz utasított.

Ezután harmadszori olvasásban is elfogadták a háborús javaslatokat.

Majd következett a napirend szerint

a földmívelésügyi tárca

tárgyalásának folytatása.

Juriga Nándor helyteleníti az ellenzéknek a taktikáját, hogy távol tartja magát a Ház tanácskozásaitól, bár ő is kénytelen konstataálni, hogy elnöki erőszak történt az ellenzékkel szemben. (Zajos tiltakozás a munkapárt részéről. Elnök csenget.)

Tisza István gróf elnök: Méltóztassanak a szónokot türelemmel kihallgatni.

Juriga folytatja beszédét és a kötött birtokról beszél és azoknak a parcellázását követeli. Ha a magyar urak tényleg hazafiánosan gondolkoznának és szeretnék a népet, akkor a népek is adnának földet, éppugy, mint ahogy ő tesz szlovén testvéreivel.

Tisza István gróf elnök (csenget). Idáig türelemmel hallgattam a képviselő urat, most azonban, mivel a képviselőknek a hazafiságát is kétségbe vonja és osztály ellen is iz-

gat, ezt visszaélésnek tartom a képviselőséggel, ezért rendreutasítom és figyelmeztetem, ha tovább is így folytatja, megvonom a szót. (Helyeslés.)

Juriga ezután földmívelésiskola felállítását sürgeti. A földmívelés szakoktatást nem szabad a magyar irni olvasni tudáshoz kötni. Teljes nyelvegyenlőséget kell e téren biztosítani.

Az **elnök** figyelmezteti a szónokot, hogy eltér a tárgytól.

Juriga folytatja beszédét. Az ország határán levő folyók szabályozását sürgeti. Tudást, földet és jogot adjunk a népek, akkor felépül az igazi Magyarország. A költségvetést nem fogadja el.

Szilassy Zoltán Jurigának felel, különösen a földmívelés nép elhanyagolásáról mondott kijelentéseivel polemizál behatóan. A földmívelési tárca elejétől végig a kisemberek érdekeit szolgálja. A földosztás elve veszedelmes szocialista terv, ezt hagyja Juriga a vándorló szocialista agitátoroknak. A főpapi birtokokban beállott új politikát, hogy a gazdatiszteknek bizonyos önálló hatáskört ad, — helyesli. Az altruista bank hathatós támogatását kéri a kormánytól, ugyancsak sürgeti az élelmiszer hamisítók elleni szigorú eljárást is. A költségvetést elfogadja.

Grätz Gusztáv dr. az állami erdőipar fejlesztéséről beszélt ezután.

Serényi miniszter beszéde.

Gróf **Serényi** Béla földmívelésügyi miniszter szólalt fel. A miniszterelnök ur megbízásából a mai helyzetről is fog nyilatkozni. (Halljuk. Halljuk.) Előbb azonban a tárcája egyes tételéről fog nyilatkozni. Grätznek a kérésére kijelenti, hogy szigorúan utasította az erdészeti osztályt, hogy az erdőipart hathatós támogatásában részesítse. A kopár helyekre és osztatlan közös legelőkre vonatkozólag kijelenti, hogy hatósági felügyeletet alá fognak helyezni és annak idején erről törvényjavaslatot fog majd benyújtani. (Helyeslés.) A kopár erdők befásítására nézve is ígéretet tesz. Ebben az ügyben a kezdeményező lépéseket különben már régebben megkezdte. A lótenyész-

tésre nézve azt mondja, hogy a csikó legelő hiánya okozza a lótenyésztés hiányait. Hat millió értékben osztott szét tenyészállatokat. (Helyeslés.) Megnyugtató kijelentéseket tesz a közlegelőkre nézve is. A lótenyésztés az ország területén nem kedvezőtlen. Az állatok közötti járvány is szűnő félben van. Nagy szükség van a gazdasági tanítóképzőkre is és a vándor-tanfolyamokra, ahol kiképezik az asszonyokat a háztartás ellen szigorúan fog eljárni a jövőben is. A gyümölcstermelés fejlesztését is erősen szorgalmazza. A haltenyésztést hazánkban alárendelt jelentőségű kérdésnek tartják, pedig ez szociális szempontból nagyobb figyelmet érdemel. Intézkedni fog, hogy a haltenyésztés intenzívebb legyen. Nagy elismeréssel szól a kirendeltségek működéséről. A műtrágyagyárakat szaporítani kell és ebben a kérdésben erélyes intézkedéseket fog tenni. Ezután áttért a birtok politikára. Minden birtokosnak megvan a maga létjogosultsága. Az altruista bankok fontosságát hangoztatta még, ezután megemlítette, hogy a gazdasági közvélemény részéről több ízben intéztetett kérdést a földmívelésügyi kormányhoz, hogy minő álláspontot fog elfoglalni a vámtárgyalások alkalmával? Erről a kérdésről nyilatkozik szintén hosszasan.

Serényi Béla beszéde folytatásában kijelenti, hogy a miniszterelnök nevében kíván felszólalni. Az utóbbi időben egyre gyakrabban érkeznek a vidékről olyan hírek, melyek szerint a háborús hírekre való tekintettel, a betevők kivesszik pénzeiket. Ez igen rossz eljárás. Mert mindenkinek azon kell lenni, hogy az ország közgazdasága iránt bizalommal viseltessék. Bizni kell a hadsereg erejében, katonáink becsületében. Azzal a kérelem járul a sajtóhoz, a közigazgatási hatóságokhoz, hogy nyugtassák meg a népet és törekedjenek oda, hogy a nép bizalma megerősíttessék az ország gazdasági helyzete iránt.

Végül **Kállay** Tamás szólalt fel, mely után a költségvetést általánosságban elfogadták.

Az ülés 2 órakor ért véget.

gyermeki csirában rejlő tehetségek hordozója, úgy akkor az értelem mélyre ható látása, a szeretet gyengéd keze szükséges, mert gyenge hajtságokhoz sokat és finoman látó szem, lehelletszerű érintések szükségesek.

Amily nagy hatalom a szülő az adásban, éppoly nagy a gyermek az elfogadásban, a gyűjtésben. Amily feltétlen úr itt a tekintély a vezetésben, éppoly meghódoló, alkalmazkodó alany a gyermek a követésben. A fejlődő gyermeki lélek egy kitárt kapu, amelybe minden betölülhet; tehetségének száz karja van, amellyel mindent, amit lát, hall, megragad, visszatart, megtart, magában földolgozza és a szülők énjéből alakítja ki a saját énjét.

Ha nem utolsó dolog a gyermek fizikai táplálásánál, hogy mit kap, elsőrangúnak kell azt mondani, mit tud nyújtani a szülő a gyengéd, fogékony léleknek. A gyermek nem képes a fogalomalkotás ösvényén járni, nem tud az erkölcsi fejtegetések magas színvonalára emelkedni: csakegy, amit élvez, emészt, ami lebilincseli, szemeit kinyitja, esztétik leköti, akaratát maga után vonja: az élet, az észrevehető, az érezhető tények, a példák.

A nevelés irányát eldönti, az egész jövőjére kihat: vajjon a szülők a tények mily ruhájában jelennek meg előtte. London egyik kórházában egy érdekes figyelemzetéssel állítja meg a látogatót a kórház igazgatósága: Kedves látogató! Alulírt igazgatóság kérve kér, hogy csak akkor lépjéd át a kórterem küszöbét, ha megfelelő lelkülettel bírsz; ha bosszus, ingerült vagy szomorú vagy, halaszd el kérlek látogatásodat... a betegnek ugyanis csak harmonikus, békés hangulat válik javára.

Ha a kórház egy látogatásra ily lelkületet kíván, mit kell kívánni a nevelőktől, a szülőktől, akiknek élete állandó közszemle tárgya a családi körben. A naponként látott arcvonások, a melyek a bensőnek a tükröi, az elhangzott szavak, amelyek a gondolatvilág hirdetői, mélyen és maradandóan szántanak a gyermek lelkében, két tűz közé fogják a lelket és a szavak, arcvonások, tények, a szülők lelkivilágának bélyegét nyomják rá.

Alencsével összegyűjthetem nap sugarait és azokkal gyujthatok: a szülő lelkének is ily tűzfogó és gyujtó lencsének kell lenni: magába szed a vallásból mindent, ami nevelőtartalommal bír és ennek erős behatása alatt tartja a lelket.

Érdekesnek találtam, amikor Franciaországban meglátogattam a grasse-i parfümgyárat, ahol a jázminok és a különböző rózsák illattal terhelt virágait nyomták a vékony rétegben zsiradékkal bekent deszkára. Naponként váltogatták rajta a virágokat, hogy a zsiradék mindig erős és átható illat hatása alatt legyen, ezt egy hónapig ismételve és finomítva állítják elő a parfümöt.

Az emberi lélek legszebb virágait kell otthon látni az ifjunak; a szülőnek a nagy felelősség és apostoli hivatás erkölcsi sulyával kell mozogni a családi körben, élénk öntudatával annak, hogy minden mondatának és cselekvésének van hatása, hogy gyermekeiben nemzedékeket nevelhet vagy tehet tönkre.

A szülők élete legyen a vallási elveknek élő kirakata, amelyet a gyermek tisztelve, tanulva, elragadtatva néz. Nem elégséges azonban a bágyadt, színtelen fedhetlenség, amely inkább beszél, mint él, inkább pózol, mint hat és oktat: az elmo-

sódott színek nem csinálnak képet, a valástól nem színezett élet nem árul el erős lelket, nem alkot jellemet.

Senki se tagadja, hogy az iskola környezetével és légkörével nagy befolyást gyakorol a nevelésre; de az is megdöntetlen igazság, hogy a gyermek nem különbözik, hanem a családi kör lelkivilágának nyomaival vagy mondhatjuk hatalma alatt jön az iskolába és ez némelykor oly tulsulyra jutva ferde irányban vele, hogy az iskola nem képes megbirkózni.

Vajjon merik-e azt mondani, hogy a családi nevelés öntudatos, célirányos? Vajjon lehet-e azt állítani, hogy a gyermek otthon mindig felemelőt lát? Hány családi körben lát a gyermek maga előtt egy hitből élő, imádkozó családapát, családanyát? Életfakasztáshoz nem üres elmélet, hanem élet kell.

A kongregáció is egy családi kör; ezen intézmény a legszerencsésebben tudja megoldani, amire a családi körnek van hivatása: az egyéni, az individualis és a mélyen járó, példákval szemléltető nevelést.

Az iskola egy nagy tábor; ott ma oly tulsufoltság van, hogy az oktatást, nevelést a legnagyobb nehézségekkel küzd. A nagy szám különösen megnehezíti a nevelést, mert ez feltételezi a gyermek ismeretét.

Az embereket nem tömegeként, hanem egyénenként lehet nevelni és ennek az egyéni nevelésnek, a gyermekekkel egyenként való foglalkozásnak iskolája, a kongregáció. Ennek enyhíteni kell azt a hivatalos színezetet, amivel az iskola és tanár bír; a hivatalos színezetet át kell törni annak, ami a nevelőt mutatja be, a nevelő szívéhez emel.

A kongregáció vezetése nem a kongre-

A kongregáció ünnepe

A jogász-kongregáció felavató ünnepe. — A főgimnáziumi Mária-kongregáció ünnepélye. — Mária leányok.

Szeplőtelen Fogantatás ünnepe régtől fogva a Mária-kongregációk nagy napja Nagy-Váradon is, ahol a kongregációs mozgalom nagy és bátor léptekkel halad előre, a kongregációk gyönyörű, felejthetetlen, szép ünnepé avatták december nyolcadikát.

Elsősorban kell megemlékeznünk a jogász-kongregáció felavató ünnepéről. A jogászok kongregációja egy év alatt gyönyörű tanujelét adta fejlődésének és életképességének. Most másodizben tartott felavató ünnepet az ifju kongregáció. A Szent József intézet kápolnájában az Urak-kongregációjának és a gimnáziumi-kongreganisták jelenléte mellett ment végbe a felavatás lélekemelő szertartása. A felavatást Fetsner Antal felszentelt püspök végezte, aki előbb szent misét mondott, amelyen az összes kongreganisták közösen megáldoztak, azután pedig szép, lélekből fakadó és lelkekhez szóló beszédet intézett a kongreganistákhoz, amelyben meggyőző szavakkal fejtegette a Mária kongregációk magasztos célját és fenséges hivatását.

A szentbeszéd végeztével a hat új kongreganista ünnepélyes felavatása következett.

A főgimnáziumi kongregáció ünnepélye.

A premontrei főgimnázium Mária Egyesülete az idén is pompás, szép sikerű ünnepélyvel lépett a nyilvánosság elé, tennállásának hatodik évfordulóján.

Délután 5 órára előkelő, diszes közönség töltötte meg a főgimnázium dísztermét. Az ifju kongreganisták lelkes szép ünnepét gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyés püspök is kitüntette megjelenésével, a kit Szmetka L. Ödön igazgató fogadott.

gációban történik, hanem a vezető szobájában, aki azt a gyermek számára otthonná tudja várársolni. A bizalmas beszélgetés a szívkitárásnak, az ember megismerésének eszköze; ennek gyakran oly mély hatása van, oly jelenetet teremt, ami ünnepi hangulat, felejthetetlen emlék lesz mindig a gyermek lelkében.

A másik: ami a családi neveléssel való nagy rokonságát mutatja: a tényekkel és tettekre való nevelés. A kongregáció egy a vallásnak egy fogalomtisztító eszköze: a bensőséget, igazságot követeli, de épen ezért vallást élet nélkül nem fogadja el. A kongregáció szigorú következetességet követel; az életszentséget nem merő külsőségben, vagy imádkozó, tétlen jámborságban keresi, találja, hirdeti, hanem a hitelveit következetesen kísérő életben, amely nem ismer személyt, helyet, időt, ami a hit elveivel való ellenmondásra feljogosítaná. A kongregáció ellensége a szintelen vallásosságnak és vallási színtelenségnek, csak a meggyőződést homlokán hordozó életet tartja férfiasnak és értékesnek.

A genfi egyetemről elhozta magammal egy merész és költői vidék és város emlékét és egy igen sokszor ismételt mondatot, amely a személyt és a termet felejthetlenné teszi számomra: a nevelésnek egy előadó tanára így fejezte be előadását: Uraim, szeressék a gyermekeket.

Szeressük a gyermekeket. Ez a szeretet az, amely akkor tesz bennünket igazán naggyá, ha a gyermekekért kicsinyek tudunk lenni; akkor hódítja meg az egész világot, ha egy gyermeki lélek egész világunk tud lenni. Ha ez az éltetője a nevelésnek, akkor ennek a jegyében az oltár, család, iskola — pap, szülő, tanár, egy jobb kor-szak hirdető profétái és teremtő apostolai.

Kevésell 5 óra után a pápai himnusz elénekülésével kezdődött az ünnepély. Utánna a kongregáció prefektusa, Timár Máté V. gimnáziumi tanuló lépett a pódiumra, a ki Nagy jellemek a Mária-kongregációban címmel tartott igen szép, tartalmas előadást. Zeneszám volt a műsor következő pontja:

Salve Regina. H. Klosetól. Előadták: 1. hegedűn Hlatky Endre VIII., Rimanóczy L. VI. és Ferencsik S. IV. A); 2. hegedűn: Ötömösi S. VIII., Muresán S. IV. A) és Baranyi J. III. A); 3. hegedűn: Fröhlich J., Kelepecz D. IV. B) és Gleiber B. II. A); cellón: Sereghy M. VI.; nagybőgőn: Sereghy E. V.; zongorán: Szalay E. VII.; Harmoniumon: Stachó T. VIII. o. tanulók.

A Salve Regina gyönyörű, előadása után, melyért a dícséret a szereplőkön kívül elsősorban Resch Mihály zenetanárt illeti, Richter Béla V. gimn. tanuló, Tarkányi Béla Exurgat Deus... című költeményét szavalta el igen nagy hatás mellett.

Ezután Arcadelt J. Ave-Máriáját adta elő a főgimnáziumi vegyeskar, a zenekar kíséretével Kovács Kandid prem. tanár vezetésével.

A program fénypontja természetesen Szilágyi Dózsa próza beszéde volt, amelyet lapunk mai számában egész terjedelmében közlünk. A szünni nem akaró éljenezés és tapsvihar zúgott fel Szilágyi Dózsa beszédére, amely után Szalay-Rersch kongregációi himnuszát: A fehér sereg indulójának elénekülésével ért véget a szép, komoly és tartalmas ünnepély.

Mária leányai.

Ünnepély volt vasárnap délután az Orsolya Szüzek intézetében. Kilenc fehér leányt kísérték a társak ünnepi menetben Máriához, a Szeplőtelenhez.

A felavatási ünnepély két részből állott.

Templomi szertartás. Az Orsolyák kápolnája zsufolva van. Az oltár előtti résznél kilenc fehér homloku leány térdepel, kezükben selyemszallagos égő gyertya. A kórus gyönyörű Mária énekeket énekel, minden fej lehanyatlik az imakönyvek fölé s a lelkek magasba szállnak a szent áhitat szárnyán.

Spett Gyula apátkanonok celebrál, Lipcsey Gyula a zárda agilis lelkésze és hitoktatója segítkezik neki. Oldalt állanak a kongregáció növendék vezetői: Kreppel Boriska a prefekta s Fejér Gizella a titkár.

S a kilenc jelölt alázatosan, csillogó, büszke szemekkel térdel a kanonok elé; bátran, belső édes örömtől meleg hangon mondja a fogadalom szép szavait:

... Ünnepélyesen fogadom, hogy megörzöm a lelkem hófehér tisztaságát... stb.

Oh, ha tudnák, hogy mennyi erő és szépség, érintetlen kincs és drága romlatlanság van az ő lelkükben... Valóban az ember csak akkor jön rá a lelki tisztaság kimondhatatlan értékére, amikor kilép az életbe és gyönyörrel érzi, hogy tökéletesen fel van fegyverkezve. A kilenc új tagnak a mellén ugy fénylett a kongreganista érem, mintha az érintetlenség ragyogó plasztikonjával indulnának az életbe. Az érmen kívül mindenik tag felvételi oklevelet kap.

A matiné.

Esti hat óra előtt tíz perccel megérkezik a megyés püspök, gróf Széchényi Miklós titkáriának, Brém Lőrincnek kíséretében. Pataký Filoména fejedelmű fogadja. Felvonulnak az épület dísztermébe. Száz meg száz fiatal leány köszönti őket meghajlással. Gyönyörű hölgyközönség van.

Rendkívül izléssel berendezett kis színpad tárul elő a függöny mögöl. S a rivalda előtt megjelenik a prefekta: Kreppel Boriska. Megnyitó beszédet tart. Szép és tartalmas. Nemes gondolatok s ügyes előadás. Megtapsolják.

Zongoraszám a második. Tóth Szeréna

és Belezna Anna pompás négykezeset játszanak: Goldner Suites-ét. Majd Fejér Gizella szaval; „A Szeplőtelenhez”, írta Bán Aladár. A vers szépségét emelte a nyugodt, okos szavallat.

Egyike volt a legszebb számoknak az a duett, amelyet Kreppel Boriska és Papp Mária énekeltek. Mozart egyik rövid, klasszikusan szép imája volt ez, amelyet igen szépen adtak elő.

„Sz. Erzsébet és Mária tisztelet eimen Tóth Erzsébet olvasta föl Székely Eszter ügyes essay-ét; majd az intézeti zenetanár: Kürti István játszott cellón két darabot. Végül az intézeti énekkar énekelte egy szép zenéjű karéneket, amelynek zenéjét és szövegét Kürti István írta.

Az ünnepély végén Székely Eszter köszönetet mondott a püspöknek, hogy megjelenésével emelte az ünnepély fényét s egy hőszin rózsákból álló csokrot nyújtott át.

S mikor az ünnepélyről távoztunk, egy előkelő öreg ur azt mondta:

— Mintha virágos kertben lettünk volna.

Hungária cipőgyár.

A Moskovits cipőgyár újjászervezése.

Általános meglepedésre oldotta meg vasárnap a Moskovits-gyár azokat a függő kérdéseket, a melyek pár hét óta a közönséget a gyárral kapcsolatban foglalkoztatták. Új cég alatt, szakavatott új vezetéssel, a siker biztos reményével indul szebb jövőnek a Moskovits-gyárból kinőtt új alakulás: a Hungária cipőgyár.

A vasárnap megtartott közgyűlésből a következőket jelentjük:

A gyűlésen dr. Wainner Ödön elnökölt s a részvényesek csakugyan teljes számban vettek részt. A megnyitó után dr. Fleischer Lajos ügyész betérjesztette az igazgatóság jelentését, melynek kegyes részletei megjelölést és feltűnést keltenek. Rámutat, hogy az 1,500.000 korona részvénytőkét új érdekelttség bevonásával 3 millió koronára emelték. Az ügyvezető-igazgatóság arra törekedett, hogy megszabadítsa mindattól a gyárt, ami üzeméhez nem tartozik. Így elhatározta az ingatlanok eladását, amit eleinte nem foganatosítottak, később pedig a pénzváltás miatt nem volt foganatosítható. Elrendelték az áruk tömeges eladását, új fiókokat nyitottak; mindez nem vezetett eredményre. Ennélfogva elrendelték a gyár technikai felülvizsgálatát külföldi szakértő által. A szakértő kijelentette, hogy a gyár berendezése kielégítő, de sokfajta gyártmányra ráfizetnek, a kereskedelmi vezetés rossz, rendkívül nagy a rezsi és a raktár. A szakértő azt ajánlta, hogy a gyár üzemét egyelőre szüntessék be és az áruaktárt apaszszák mindenáron.

1911. év novemberében 3,250.000 korona szerepelt a vagyonszámban. Igyekeztek a selejtes áruktól szabadulni, de a bajon az sem segített. Midőn Moskovits Farkas vezérigazgató a helyzetet tarthatatlannak találta, jelentette, hogy a várható bevételen kívül 6 óra 688,000 koronára van a gyárnak szüksége. Az igazgatóság arról győződött meg november 9-iki ülésén, hogy a vállalat alapítókéjének több mint fele elveszett. Ennélfogva összehívta a rendkívüli közgyűlést. Konstatálja a jelentés, hogy a számadások szerint 2,384.925 korona 94 fillér a veszteség, vagyis a részvénytőke 80 százaléka elveszett.

Megemlékezik a jelentés Moskovits Farkas és Simon lemondásáról. A két vezető igazgató lemondását az igazgatóság tudomásul vette és állásuktól felmentette őket, mert vezetésük alatt a vállalat — az igazgatóság

szerint — óriás összegeket veszett s több neves szakértő azt igazolta, hogy a raktárakban rég meg volt a veszteség. Ha ezt nem tudták — így szól a jelentés — nem szakemberek s a vállalat vezetése többé rájuk nem bízható. Ha tudták és jóhiszemű emberek elől eltitkolták, akkor se méltók a bizalomra. Rámutat a jelentés, hogy Moskovits Farkas 169.000 koronával tartozik, továbbá, hogy részvények elhelyezhetése végett 165.000 korona értékpapír kölesont vett fel s a hitelezőnél a cipőgyarat, mint kezest kötötte le. A cipőgyár emiatt per alatt van. Utal arra, hogy a helyzetet feltárták a kormány előtt, mely hajlandó a rendkívüli segítségre, ha sikerül a vállalatot reális alapra fektetni. (Mozgás.)

A jelentést vita után tudomásul vették.

Hungária cipőgyár.

Az igazgatóság indítványt terjesztett elő. Határozza el a közgyűlés, hogy minden 1000 korona bemutatásra szóló részvény névértékét 200 koronára lebélyegzi s a 200 koronára lebélyegzett öt darab régi részvény helyett kiad egy darab ezer korona értékű törzsrészvényt. Ekként a vállalat 600 darab 1000 koronás törzsrészvényt fog birni. Határozza el a közgyűlés egy millió korona névértékű elsőbbségi részvény kibocsátását. A művelet végrehajtásával bizza meg az igazgatóságot, hogy a kibocsátott részvényekből a régi részvényeknek elővétel után megfelelő mennyiséget bocsásson rendelkezésére s 1000 darab részvényt biztosítson a Biharmegyei Takarékpénztárnak.

Szavazásra került a sor. A közgyűlés kimondotta, hogy a részvénytörke 80 százalékát leírja.

Ezután az új alapszabályokat terjesztették elő. E szerint a gyár neve: Hungária cipőgyár részvénytársaság.

Az alapszabályok letárgyalása után délután fél három órakor a választásokra tértek át. Beterjesztik az igazgatók és felügyelők lemondásáról a jelentést.

Az igazgatóság és felügyelő bizottság lemondását elfogadták. Moskovits Farkas és Moskovits Simon lemondását tudomásul vették.

Az új vezetőség.

Végül hosszas vita után megválasztották az új vezetőséget. Az új igazgatóság tagjai: Dr Wallner Ödön, fancieskai Schwarc Ferenc, Hoványi Géza, Eitner Jenő, Havas Mór, dr Moskovits Miklós, Kálmán Ernő, Darvas Imre, Fuchs Adolf (Bécs).

Felügyelők: Lukács Ödön, Szalay József, Lukács Lajos, Mártonffy Marcell, Rácz Miksa, dr Sarkadi Lajos, dr Medvigy Gábor.

Az izgalmas közgyűlés délelőtt 11 órától délután 3 óráig tartott.

Az átszervezést mindenki teljes megnyugvással veszi tudomásul. Az új vezetőség, a behozott új tőke és az állami támogatás elegendő lesz ahhoz, hogy az eddig könnyelműen és számítások nélkül vezetett életképes vállalat a jól átdolgozott alapszabályok, szakszerű vezetés, dolgozni tudó és akaró igazgatóság mellett a Hungária cipőgyár új életet kezdjen. Az összes adósságok leírása egyszerre felszabadítja a lekötve volt erőket s a Hungária cipőgyár fölvirágzása a vasárnapi közgyűlés határozataival biztosítva van.

Uri fehérnemű, „Fownes“ keztyű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár

Róth M. utódánál.

Gróf Széchenyi Miklós püspök a Katolikus Népszövetségről.

A csoportvezetők tisztelgése a megyés püspöknél.

Vasárnap délelőtt a Katolikus Népszövetség nagyváradi szervezetének csoportvezetői tisztelgtek gróf Széchenyi Miklós megyés püspöknél.

Több mint negyvenen vettek részt a tisztelgésben: az összes csoportvezetők. Előbb a Katolikus Körben tisztelgtek, aztán testületileg vonultak fel a püspöki palotába, ahol a megyés püspök a nagy fogadó szobában fogadta a tisztelgőket.

Dr Krüger Aladár helyi igazgató üdvözölte a püspököt a Népszövetség nevében s hálás köszönetüket tolmácsolta azért a bőkezűségért, mellyel gróf Széchenyi Miklós püspök a jogvédő iroda működését egy modern törvénytár beszerzésével lehetővé tette. Rámutatott arra, hogy a Népszöv. megalakulása egyenesen gróf Széchenyi Miklós püspökségéhez fűződik, mert hiszen Széchenyi püspök már mint a katolikus társadalmi szervezkedés apostola jött Nagy-Váradra s az ő, a modern társadalmi küzdelmekben a katolikus szervezkedést felkaroló intencióiból kapcsolódott bele a Népszövetség megalakulása. A Népszövetség harcos szervezet, de mert a szeretet jegyében alakult és működik: nem bánt támadólag senkit, ellenben mindenkor kész elszánt védő harcra, valahányszor a destruktív irányzatok a katolikus vallást és ezzel a keresztény Magyarországot veszélyeztetik. Ehhez a működéshez kéri a püspök további jóindulatát, bőles irányítást.

Gróf Széchenyi Miklós püspök rendkívül szíves hangú beszéddel válaszolt az üdvözlésre. Megköszönte a csoportvezetőknek, hogy ily nagy számmal keresték fel; ő maga is óhajtott már a csoportvezetőket megismerni. A maga részéről mindenben egyet ért a Népszövetség most hangoztatott programjával: nem sérteni senkit, de egy emberként talpra állani, valahányszor ellenségek fenyegetik a katolicizmust, mert hiszen mikor vallásunkat védjük, akkor voltaképpen önmagunkat védelmezzük. A Katolikus Népszövetség erős fejlődése igaz örömmel tölti el; a katolikus öntudat ébredését látja ebben a tényben s az akció további megerősödését szívből kívánja. Ismételten elismerését fejezi ki a tagok buzgósgáa fölött s Isten áldását kéri mindnyájukra.

A püspök lekötelezően kedves, fölemelő és buzdító szavai a csoportvezetőkre feledhetlenül mély hatást tettek; lelkes éljenzés volt rájuk a visszhang. Az egész Népszövetséget föllelkesíti az a tudat, hogy a katolikus szervezkedés gróf Széchenyi püspök személyében bírja ez egyházmegyében legfőbb támaszát.

A miniszterelnök Bécsben. Lukács László miniszterelnök és Zichy János gróf kultuszminiszter tegnap Bécsbe utazott, hogy Csernoch Jánosnak, az ország új hercegprímásának eskütételénél jelen legyenek.

A miniszterelnök bécsi tartózkodását felhasználta arra, hogy beható tanácskozás folytatott gróf Berchtold közös külügyminiszterrel az általános külügyi helyzetre vonatkozólag.

Az eskütétel után Lukács kihallgatáson volt a királynál.

A miniszterelnök visszautazott Budapestre.

Szenzációs lemondások.

Bécs, dec. 9.

(Saj. tud.) Aufferberg hadügyminiszter ma beadta lemondását. A király ma a lemondást elfogadta. Utódja Krobotni tábornok, a hadügyminiszterium első osztályfőnöke lesz. A lemondás oka nem politikai, hanem személyes. Aufferberget a király a hadsereg felügyelőjévé nevezi ki.

Ugyancsak beadta lemondását Schemua vezérkari főnök. A király az ő lemondását is elfogadta. Utódjává Konrad bárót, a hadsereg volt vezérkari főnököt nevezte ki. A lemondások mögött sok rejiély fekszik. A két lemondás hire szenzációként hatott politikai körökben.

A Tiszántúl naptára.

Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy a keresztény közönség körében megindult sajtóakció egyre szebb és szebb gyümölcsöket terem. Lapunk terjed, családi kör, családi kör után nyílik meg előtte s egyre több keresztény lélekben fakad visszhang a keresztény gondolat hívó szavára.

A mi közönségünk megértette a kor hívó szavát, mely a sajtó fontosságára tereli lelkek figyelmét. Pár hónap alatt százakra menő új sereg gyűlt a keresztény sajtó zászlaja alá s azóta is előfizetőink maguk a lap legbuzgóbb terjesztői.

Ennek viszonzásául a szerkesztőség is igyekszik minden tekintetben kifogástalan lapot adni olvasói kezébe. Az ujság nagyobb terjedelme fokozott munkával jár, de ezt a nagyobb munkásságot kész örömmel fejtjük ki, mikor ellenértékét megtaláljuk a közönség fokozódó elismerésében.

Elhatároztuk azon felül, hogy újévi ajándéku kiadjuk a

Tiszántúl naptárát.

Ma már csaknem valamennyi lap ad naptárt olvasóinak. Sajnos, a naptárak nagy része ugyanolyan, mint a hitellenes sajtó: nem méltó arra, hogy keresztény család asztalán helyet foglaljon. A

Tiszántúl naptára

ebben a tekintetben is kifogástalan lesz; nemcsak díszes kiállítása, hanem tartalmának előkelő színvonala és korrekt keresztény szelleme is garancia arra nézve, hogy olvasóink szeretettel fogják fogadni.

Kérjük ismételten olvasóinkat, terjesszék lapunkat minél szélesebb körben; a hány új előfizetőt szereznek a keresztény sajtónak, annyi új őrtüze lobban fel a keresztény Magyarország egyre növekvő táborának.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdekükben csakis **Dr Kállay** jogi szemínáriuma után készülnek Budapest, IX. Lónyai-utca 18 b. (Calvin-tér mellett). Telefon 125—38. Telefon 125—38.

..HIREK

*** Tisza István gróf Nagyváradon.** Vasárnap este az Érmihályfalva felől jövő vonathoz egy szalonkocsi volt felkapcsolva. A kocsiiban Tisza István utazott. A kocsi Nagyváradon megérkeztek detektívek vették őrizet alá. A gróf úgy intézkedett, hogy 11 órakor kapesolják fel a Budapest felé induló vonathoz. Vonatindulásig csupán fia ifj. gróf Tisza István látogatta az előkelő utast. Három óra hosszat várakozott Tisza a nagyváradai pályaudvaron, míg szalonkocsiját felkapcsolták a 11 óras személyvonathoz és tovább folytathatta útját Budapest felé.

*** Az új magyar biboros.** A biborossá kreált Hornig Károly báró veszprémi püspök Bécsbe utazott, ahol esütörtökön, e hónap 12-én, fogja a király képviselőjében Ferenc Ferdinánd trónörökös fejére helyezni a biborosi kalapot. Az ünnepet megelőző napon, szerdán fogadja kihallgatáson a király Hornig bárót. A biborral felékesített főpap ma mutatja be aranymiséjét. Báró Hornig Károly 1840-ben született. Theológiai tanulmányait a budapesti egyetemen, azután a bécsi Augusztineumban végezte. 1862-ben szentelték pappá s nyomban a budapesti szeminárium prefektusává lett s mint ilyen Simer primást kísérte a vatikáni zsinatra. Később nyolc évig egyetemi tanár volt. 1878-ban primási irodaigazgató és kanonok lett Esztergomban. 1882-ben már kultuszminiszteri osztálytanácsossá lett s innen emelkedett 1888-ban (24 év előtt) a veszprémi püspöki székre. Mint veszprémi püspök restauráltatta székesegyházát s kivált a történelemtudomány művelésének itthon és külföldön is nagylelkű mecénása volt.

*** Nagy-Várad a városok kongresszusán.** A városok végrehajtó bizottságának kongresszusa tegnap ült össze Bárczy István budapesti polgármester elnöke alatt. Nagy-Várad városát Lukács Odón tanácsos képviseli. A tárgyak között van Nagy-Várad város azon felirata, hogy a városok gazdasági helyzetén azzal segítsen az állam, miszerint bizonyos állami pénzeket vidéki bankokban helyezzen el. A bizottság az indítványt elfogadta.

*** A Szigligeti Társaság új tiszteletbeli tagja.** Vasárnap délelőtt adta át a Szigligeti Társaság tiszteletbeli tagsági oklevelét a Társaság elnöki küldöttsége a két új tiszteletbeli tagnak, gróf Széchényi Miklós püspöknek és dr. Kollányi Ferenc pápai prelátusnak. A küldöttséget, melynek tagjai voltak Rádi Odón elnök vezetése mellett dr. Imrik Péter, dr. Krüger Aladár és Nosz Gusztáv, úgy a megyés püspök, mint Kollányi prelátus lekötözött szívességgel fogadták. Mindketten köszönetüket fejezték ki a kitüntető figyelemért és támogatásukat ígérték a Társaságnak némes céljai elérésében. Gróf Széchényi Miklós püspök kijelentette, hogy belép a Szigligeti Társaság alapító tagjai sorába.

*** Népszövetségi ünnepély.** A nagyváradai Katolikus Népszövetség vasárnap, e hó 15-én ismét nagyszabású ünnepélyt rendez. Ünnepi szónoknak Szent-Királyi Zoltán bihari plébánost, az ismert kitűnő szónokot sikerült megnyerni. Részletes programot legközelebb közlünk.

*** Váradvelencei katolikusainak ünnepe.** Vasárnap ünnepelték a váradvelencei mai plébánia-templom fennállásának félévszázados évfordulóját. Ez alkalommal a templomban ünnepélyes szent mise volt, melyet dr. Kollányi Ferenc pápai prelátus mutatott be; a szent beszédet dr. Lestyán Endre mondta. Déli egy órakor Halász Gyula plébános vendégszerető háznál ebéd volt, melyen Halász Gyula szép pohárköszöntőben emlékezett meg a plébánia kegyuráról, gróf Széchényi Miklós püspökről, mint a templomot felépített Szaniszló püspök méltó utódjáról. A társaság a szívélyes házigazda vendéglátása mellett a legjobb hangulatban a késő délutáni órákig együtt maradt.

*** A vámügyi tanács nagyváradai tagja.** A kereskedelemi miniszter a vámügyi tanács egyik tagjává Nagy-Váradról Kenéz Kurländer Ede kamarai alelnököt nevezte ki.

*** Bimbóhullás.** A kis Annuska meghalt . . . ártatlan lelke elszállt oda messze . . . a többi angyalkák közzé . . . elvitte magával a kedves szülők örömét s csak a bánatot hagyta itten, meg a fájó emlékezetet azok részére, akik úgy szerették őt. — Öszinte részvétet keltett városszerte a súlyos gyász, mely dr. Medvigy Gábort és családját érte, alig négy éves kis leánykájuknak: Annuskának halálával. A temetés ma, kedden délután 3 órakor lesz a Szilágyi Dezső-utca 5. számú háztól. A családi gyászjelentés a következő:

Medvigy Gábor és felesége született Hlatky Margit, Margitka és Gáborka gyermekeinkkel együtt mély fájdalommal tudatjuk a rokonok nevében is, hogy a végtelenül jó és kedves, forrón szeretett gyermekünk, illetve testvérünk Medvigy Annuska folyó évi december hó 8-ikán, vasárnap este fél 10 órakor meghalt. Drága halottunkat folyó hó 10-ikén d. u. 3 órakor a Szilágyi Dezső-utca 5. számú gyászszobából a róm. kath. egyház szertartásai szerint leendő bezenyelés után a nagyvárad-olaszi sírkertbe temetjük el.

*** A Kath. Kör mai vetítőestélye.** A Katolikus Kör ma este 6 órakor folytatja vetítő előadásainak sorozatát. Ezúttal dr. Kovács S. János felső kereskedelmi iskolai igazgató fog előadást tartani Napoleon oroszországi hadjárataról. Az előadást szebbnél-szebb, színes vetített képek kísérik, amelyek megelevenítik a világhíres és a nagy Napoleon olyan szomorú nevezetességű orosz hadjáratait. Ezt megelőzőleg mozgóképek fogják bemutatni a francia hadseregszemlét.

*** Haragosok.** Vasárnap este Fóth Imre találkozott régi haragosával, Halász Imrével. Csete-paté, birkozás és végül is Halász cimborái alaposan elverték Tóthot. Ez pedig könnyű testi sértésért feljelentést tett a rendőrségen.

*** Birósági csodabogár.** Egy rendes perben a makói járásbiróság a következő végzést adta ki:

1912. M. 233—4. „Felperesnek alperes elleni rendes perében a tanulás folytatása, illetve a súlyos betegen fekvő Mészáros Ferencnek lakásán leendő tanukénti kihallgatása végett a határnap . . . kitűzték. Miről értesítettnek . . . M. F. tanu azzal, hogy ha nem képes járni, úgy várja be eljáró birót lakásán, ellenesetben a kitűzött órában jelentkezzék a hivatalos helyiségben.“

*** A bejelentési hivatal felállítása.** Nagy-Várad város bejelentési hivatalának felállításával most már komolyan foglalkozik a város tanácsa. A személyzet még e héten teljes lesz. Tudvalevőleg a hivatal vezetésével megbízott rendőralkapitányi állásra Rácz Endrét már korábban kinevezte Hlatky Endre főispán, most pedig dr. Szentmiklóssy Imre közleg. gyakornokot nevezte ki rendőrfogalmazóvá a bejelentési hivatalhoz a főispán. Az irnoki állást most fogja a közgyűlés választás útján betölteni. A bejelentőhivaltat az 1910. év dec. 31-i népszámláláskor beszerzett adatok alapján nem lehet megkezdeni, mert abban már annyi változás van, hogy teljesen rossz lenne az alap, s így az egész bejelentési hivatal nem sokat érne. Most már egyetlen mód van, amelyen elindulhatnak, ha új számlálást rendel el a város. Ez ugyan tetemes költségbe kerül, de másként kár az egész hivaltat felállítani. A városi tanács megbizta Gerő Ármin főkapitányt, hogy tegyen javaslatot. Hir szerint a főkapitány az ilyen megoldást tartja szükségesnek s az összeírást február első napjaira tervezi.

*** Játék a fegyverrel.** Nagyrábé községben szombat este magukra maradtak odahaza Molnár Lajos gazdának Lajos és Juliánna nevű gyermekei. Egy ideig eszedesen játszadozott a két gyermek. Később megunták a gyermekjátékot és a fiú levette a szegről atya vadászfegyverét. A csintalan gyermek a fegyvert testvére mellének szegezte és meghuzta a ravasz. A kis leány éles jalkiáltása követte a fegyver dördülését s a következő pillanatban élettelenül rogyott össze. A gyilkos testvér kétségbeesve rohant szüleiért, akik rémülve siettek a kis leány segítségére. Megérkezett az orvos is, azonban segíteni már nem lehetett. A gondatlan gyermek ellen megindították az eljárást.

*** A nagyváradai honvédtüzérezred tisztjei.** A honvéd tüzérezredek tisztikarát 1913. január 1-től már kinevezték, illetve áthelyezték a közös hadsereg tüzér tisztikarából. A nagyváradai 8. honvéd tábori ágyus ezred parancsnokává Pohl Albert alezredest a cs. és kir. 19. tábori ágyus ezred parancsnokát nevezték ki, míg az osztály parancsnokává Amkrosins Károly nevezetett ki a cs. és kir. 3. hegyi tüzérezredtől; a 2. osztály parancsnokságának vezetésével Böhm Béla százados bizott meg, a cs. és kir. 4. tábori tarack ezredtől. Áthelyeztetek ezenkívül a következő századosok: Teiner Oszkár a 7. tábori tarack ezredtől; báró Stamdach Adolf a 21. tábori ágyuezredtől, Jeney Henrik a 17. tábori ágyuezredből, Neu Gyula a 9. tábori ágyuezredtől; a következő főhadnagyok: Zecha Egon a 34. tábori ágyus ezredtől, Sadlon Cyrill a 19. tábori ágyus ezredtől, Schiau Albert a 36. tábori ágyus ezredtől, Kuhár Rezső a 6. tábori tarack ezredtől; a következő hadnagyok: Walter Elemér a 21. tábori ágyus ezredtől, Zeidner Ferenc a 12. tábori tarack ezredtől, Polikeit Antal az 5. tábori tarack ezredtől; végül Zombor Antal zászlós a 18. tábori ágyus ezredből. Addig, míg Nagyváradon felépül a honvédtüzérekaszárnya a Laposon fog állomásozni az új honvédtüzérezred.

*** Harc a vadászokkal.** Veszedelmes dologban volt része szombat este Schalter Gyula tulkai uradalmi erdőőrnek. Az őr rendes körutját végezte az erdőn, mikor gyanus zaj ütötte meg fülét. Schalter,

aki tudta, hogy az erdőben vadászók járnak. óvatosan közelgett a zaj felé. Alig haladt száz lépést az erdő belsejében, mikor két fa mögül két ember ugrott elő és az őrre vetették magukat. Schalter nem vesztette el lélekjelenlétét, s szolgálati fegyverével a támadókra lőtt. A golyó nem talált, azonban az egyik támadó megijedve futásnak eredt. A másik az őrre vetette magát. Élethalál tusa kezdődött a két ember közt, a melyben az őr lett a győztes. Ennek dacára sem tudta támadóját bekisérni, mert annak utközben sikerült elfutnia. Schalter az elmenekült emberben Szabó Sándor árpádi közismert vadászóra ismert. Az erdőből megtöltötte fegyverét és hazafelé igyekezett. Mikor az erdő szélére ért, a bozótból hat lövés dördült el gyors egymásutánban. A golyók nem találtak. Schalter futva menekült haza, ahol jelentést tett a csendőrségnek. A csendőrök még az nap letartóztatták Szabót, akiről megállapították, hogy veszedelmes vadászó bandának a tagja. Szabót bekisérték a nagyváradi ügyészre.

*** Nem kísértet, hanem deliriumos elmebeteg.** A Tiszántul annak idején megírta, hogy Tenkegörszéken Dudás Péter jómódu gazdálkodó minden vagyonát elakarta pazarolni és emiatt gondnokság alá helyezték. Dudás, mint gondnokság alá helyezett ember, naponként megfelelő adag kenyeret, szalonnát és tojást kapott. Ezeket az élelmi cikkeket Dudás a szatócsboltba hordta, ahol pálinkát kapott érte. Dudás romlása elkerülhetetlennek látszott, mire az árvaszék az elmeorvoshoz szállította. Egy pár hónapig csendesen viselte magát a javithatatlan alkoholista, mire az orvosok szabadon bocsátották. Dudásnak, aki különben egyike a legrafináltabb parasztnak, első dolga volt egy szalontai lapot felkeresni és sorsát keservesen elpanaszolni. Ennek alapján az eset a jól értesült Estbe is belekerült. — Dudás Péter egy pár napig Tenkegörszéken hős volt, akit minden szesztestvére sajnált. A delirium azonban újra elővette. A csendes kis falu lakossága az utóbbi két hét óta nem tud nyugodtan aludni. Minden éjjel megjelenik a lakásukban egy bundás alak és öklével megfenyegeti az álmukból felriadt embereket. Minden ember azt hitte, hogy valami kísértettel van dolga. A faluban borzadva suttoztak a titokzatos kísértetről. Az eset végre a csendőrségnek is a fülébe jutott és megkezdtek a nyomozást. A nyomozás szálai Dudásnál összpontosultak. Dudás a csendőrök le akarták tartóztatni. Mikor a deliriumos ember a csendőroket meglátta, futásnak eredt s csak hosszú hajsza után tudták elfogni. Az elfogott kísértet dühöngeni kezdett, mire megkötözték és beszállították az elmeorvoshoz.

*** Karácsonyi és ujévi ajándéknak** legalkalmasabb egy gyönyörű *Japán doboz* (Bonbonier) megtöltve finom cukorkával, továbbá *kávé, tea, rum és likőrök*, melyek a legolcsóbban szerezhetők be a *Fiumei Kávéhozatalnál* (Rákóczi ut, Bazár-épület). Postacsomagokat ingyen készítünk el nagyrabecskült vevőinknek.

x TÚZIFA hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váravelence, vasutná.

x Ungváry Gergely könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolyazárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészeti lapokban.**

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. **Oriási választékot** talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készülték a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puszkaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x Női chevreaux v. box cipő 7 kor., férfi box cipő 8 kor., chevreaux 9 kor., fiu box cipő 7 kor. 35—39 számig finom női fél cipő 5 kor., nyútször kalap 5 kor. állandó parti vételek Feketénél Elite-kávéház mellett. Calosnik nagyon olcsó árban.

x Karaguly E. úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba áthelyezte.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Össi-tér) hizott sertések napi áron egyenként is kaphatók.

x Aszodi olcsó karácsonyi vásárja **Kossuth utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít postán Magyarország bármely állomására a közkedvelt **Aszodi-cég.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriás tiri maroni, olasz mogyoró és cocusdió, mézédés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatos szép és kitűnő ízű theasütemények, legnemesebb fajukinai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó árért. Dús választék **karácsonyi és ujévi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszodi Mihály** trieszti kávé és tea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióközlet **Cukorka Király** Kert-utca. — **Csokoládé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

x Kossuth-utca 6. sz. ház emeletén a Körörsz felőli oldalon modern három szobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.

x Jó főzőnő ajánlkozik úri házakhoz alkalmi ebédeket és vacsorákat főzni. *Serdültné,* Szigligeti-utca 11. sz.

Valódi Amerikai és Chasala cipők, legjobb Borzolino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

SZÍNHÁZ

Heti műsor

Kedd: A farkas.
Szerda: A farkas.
Csütörtök: délután A vasgyáros, ifjúsági előadás, este Artatlan Zsuzsi.
Péntek: Szép Heléna.
Szombat: Tatárjárás.

A FARKAS.

Molnár Ferenc a lipótvárosi közönség becézett kedvence és mint ilyen, a magyarországi sajtó legmesszebbmenő támogatásában, reklamározásában szokott részesülni. A mit Molnár Ferenc ír, az világraszóló remekmű, még ha akkorát bukik is, mint például a Liliom.

Nem lehet tehát okot adni a Molnár-darabok előzetes reklamározására: Ezeket a reklámokat felekezeti háttérből öszinteségi alapon sugalmazzák s nem mindig szoktak a valósághoz közel járni.

„A farkas” is egy ilyen előre noch nie da gewesen remekműnek kikiáltott vigjáték. Sémája a Molnár-féle darabok állandó tárgya, ugyanaz, mint az Ördög és a Testőré: az asszonyi hűtlenség. A Farkasban a hűtlenség csak álmig jut el. Az első felvonásban dr. Kelemen ügyvéd egy vendéglőben poról a feleségével, Vilmával. Gyanítja, hogy szerelmes — lesz valaki. Ez a valaki meg is érkezik: Szabó György, Vilmának hét év előtt visszautasított kérője. Hét év előtt Szabó levelet irt Vilmának, kérvén őt, hogy várja meg: míg kész ember lesz, mert ő vagy mint hős, vagy mint diplomata, vagy mint művész, vagy akár mint egyszerű cseléd vissza fog jönni érte. Kelemen féltékenykedésével meggyötri az asszonyt, a ki aztán elalszik s megálmodja, hogy az egyszerű kis jogász, Szabó György visszajött érte előbb mint katona, majd mint attasé, aztán mint művész, végül mint inas. Vilma egymás után odadobja magát a katonatisztnak, a diplomatának, a tenoristának, az inasnak, aztán — felébred. A valóságban kiderül, hogy Szabó György ur még adós az ügyvédi vizsgával, rettentően félszeg modoru alak, a ki ludlalu lévén, nem is volt katona, diplomáciai karrierje annyira, hogy kidozták egyszer a nagykövetségről Párisban, énekelni nem is tud s még inasnak is ügyetlen volna. A kiábrándulás után a családi béke szépen helyre áll.

Ez csak egy kép, három felvonásra osztva, minden vigjátéki bonyolítás nélkül. Kevesebb a cselekménye, mint Molnár bármelyik vigjátékának. A jellemek közül a férj és Szabó Gyurka elfogadhatók, van bennük sok a való életből. De már a Vilmáé, még ha az álomnál a legszabadabban csapongó fantázia korlátlanágát respektáljuk is, önmagának ellentmondó és nem rokonszenves. Vilma tisztességes nőnek látszik, de aztán a harmadik felvonásban azt az impressziót nyerjük, hogy bizony önagysága azt a bizonyos álmat igen szívesen álmodta végig s ha a ludlalu valóság ki nem ábrándítja, nem tudni, mi lenne a valóságban... Jó figurák a pincérek; de már az első felvonásban a két tiszt úgy diskurál, mint két agyalágyult. Ime a párbeszéd egy része:

Zágon: Barnakalapos, kerekarcu a Gerbeaudnál.

Mikszát: Vékonyorrú, lesimított a Nemzetiben.

Zágon: Lesimitott orru . . . nem volt szép.

Mikszát: Kerekorru, ez volt csunya. Lesimitott haju. Angyal.

Zágon: A hova mégy itt Pesten. Villamosról leszáll. Szép. Fiakerre fejszáll. Szép. Gerbeaudba, szép. Nemzetibe, szép. Lesimitott orru, szép. Mind szép. Meg kell itt boldulni, öreg galiciei lovaskebel.

Másutt meg modorossá válik a párbeszéd; az egyszer hatásos fogásokat még egy vagy két ízben megkapjuk s bizony akkor már nem nevetünk rajtuk. Mintha Molnár szellemessége kissé megesáppant volna.

Ezekkel szemben tény, hogy a darab fölépítése a színpad kitűnő ismerőjére vall, hogy az álomjelenet beleillesztése merész, de igen hatásos ötlet, hogy Szabó Gyurinak négy hódító álomalakja s kiábrándítóan szürke való lénye közt az ellentét kitűnően van megrajzolva s egyik-másik helyen a fordulatossága igaz derűtséget fakaszt. Jól írta valamelyik bírálója a Farkasról, hogy kitűnő zsonglörködés szórakoztatónak hiányosságai dacára beválik, de — másodsor senki sem nézi végig. Nem az a remekmű, távolról sem, aminek a pajtáskodó kritika kikürtöli. De hogy ügyes, gyakorlott toll munkája, hogy a színpadi átlagos szükségletnek megfelel, azt megengedjük.

A Farkas sikere különben kizárólag az előadástól függ. Gyenge előadásban megbukik; elsőrendű szereplőkkel, pazar kiállítással (ez egyik főkéllék!) jó betanulással tud hatást elérni egyedül.

A nagyváradi bemutató ellen ebben a tekintetben semmi kifogás sem emelhető. Vigjátéki személyzetünk általában jóval fölötte áll ma az operett-személyzetnek; a Farkasban pedig a vigjátéki személyzet legjobb erői minden ambíciójukkal léptek a közönség elé. Mindenek előtt E. Kovács Mariskát illeti az elismerés. Vilma szerepét anynyi kedvességgel, ellenállhatatlan graciozitással és magas intelligenciával játszotta, hogy ennél tökéletesebb alakítást kívánni sem lehet. Beh kár, hogy ezt a fényes tehetségű művésznőt mostanában csak elvétve látjuk a színpadon! Pedig vannak szerepek — ilyen a Vilmáé is — a melyeket egyenesen csak E. Kovács Mariska tud igazán hatásosan megjátszani Nagy-Váradon. Tóth Elek Szabó György szerepében ömagát multa felül. Nemcsak az álom jelenet négyes szerepében tudott mindig új és új egyént bemutatni; az igazi Szabó György komikus alakításával, pazar humoru megrajzolásával a művészi tökéletesség fokát érte el. Kiemelendő, hogy a második felvonás állomszerű hangulatát az 6 játéka tudta logjobban átéreztetni. Nagyon jó volt Sik Rezső féltékeny férje is. Az első felvonásban az idegeskedést olyan hiven ábrázolta, hogy nem egy asszony ránézett a férjére: „Nem az én uramtól leste el ezt az a Sik?” A kisebb szerepeket is elsőrangú erők játszották: Angyal Ilka, T. Pogány Janka, Tompa Béla, Turányi Alajos.

A közönség vasárnap este — vasárnap volt. Zajongott, sokan éretlenkedtek, az álomjelenet előtti hét perces elsötétítés alatt pedig a karzat kiállította a szegénységi bizonyítványt magáról. Máskor jó lesz kiírni a színlapra előre, hogy a sötétben sem félni, sem füttyölni, sem kiabálni nem kell, nem esz meg senkit a farkas. — r.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Jézus élete versekben. Szövege Gerely József kis képes bibliájából. Megzenésítette Kontor Elek hírneves egyházi zeneköltőnk. A mű igen sikerült. Kedves dallama a gyermek hangterjedelméhez mértén készült. Két hangra igen alkalmas karácsony, ujév, három királyok napjára, — továbbá nagybőjti vasárnap, husvét, pünkösöd és vizsga napra. Ma már az énektanítás tén az elemi iskolában is sok helyen a több szólamú éneklést kultiváljuk s így Kontor Elek műve hézagot pótol e téren is. Adja az Isten, mentül több ily művel lépjen még a nyilvánosság elé. A mű ára 1 korona. Kapható a szerzőnél Budapest. II. kerület Albrecht-ut 7.

SPORT

Mérkőzés a Magyar Kupáért.

NAC—DTE. = 2:1.

A futbalozók és sportbarátok esztendőjét egy klasszikus verseny, a Magyar Kupáért való mérkőzés tetőzte be.

Az izgató meccset csak kemény küzdelem árán nyerte a NAC, mert a sok cserebere változtatás ártott az összjátékának.

Az első félidő goal nélkül ért véget a NAC nagy pechje miatt. A második félidő azonban meghozta a döntő eredményt. A NAC Strasser és Kürschner révén mindjárt helycsere után két goalhoz jut, melyből a DTE a játék vége felé nagy erőfeszítés után egyet ledolgoz.

A DTE tehát nem iszik a Magyar Kupából, ámbar bizonyos, hogy a NAC sem de legalább nem esett ki a versenyből.

A téli milliőben lezajlott mérkőzés, melyet Fehéry Ákos szövetségi bíró a legkorrektebbül vezetett, volt a végső accordja a sportesztendőnek; a Sporttér most már akadály nélkül felveheti téli takaróját, a csillogó, sima jégpáncélt.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Ismét egy bérnyilkosság.

A nagyváradi esküdtbiróság tegnap ismét, ebben a ciklusban immár másodszor, egy hatalmas bérnyilkossági ügy tárgyalását kezdte meg.

A múlt év szeptember 18-án történt a kegyetlen büntény, Tisztásfalva községben. Az öreg Dávid Mihály amint a földjén este a káposztát őrizte, ott ült a tűz mellett, a konyhója előtt, amikor egyszerre a háta mögött hatalmas dördülés hangzott el és a másik percben az öreg ember eszméletlenül terült el a földön.

A esendőrök azonnal megindították a nyomozást és ekkor derült ki, hogy Dávid Mihálynak a felesége és fia, Dávid Tódor tétették el láb alól az öreget. Mikló Flórának 80 forintot fizettek, amiért megölte Dávid Mihályt.

Az esküdtbiróság Korn Lajos elnöklete alatt tegnap kezdte tárgyalni az ügyet. Hároman ülnek a vádlottak padján, Mikló Flóra a gyilkos, Dávid Tódor és Dávid Mihályné a felbujtók. A vádlottak tagadják tettüket. A bizonyítási eljárás körülbelül egy hetet vesz igénybe, úgy, hogy ítélet csak e hét végén lesz.

TÁVIPIRATOK

A monarchia 250 milliós kölcsöne.

Budapest, dec. 9.

(Saját tud.) Félhivatalosan jelentik: Teleszky János pénzügyminiszter az ismert konzorcium megbízottjával, a Magyar Ált. Hitelbankkal folytatott tárgyalásokat ma befejezte. Az eredmény váratlan: a magyar kormány kincstári jegyeket ad át, amelyekre 125 millió koronát kap egy és fél évi lejáratra 4 és fél százalék mellett. Az osztrák kormány ugyanilyen feltételek mellett egy amerikai pénzintézetől vett igénybe kölcsönt és ugyancsak 125 millió koronát. A kölcsön aranyban történt, ami óriási előnyt jelent. Ez a két nagy kölcsön a pénzügyi helyzet nagy javulását mutatja.

Károly király a béke mellett.

Bukarest, dec. 9.

(Saj. tud.) A román király ma beszédet mondott, melyben a béke fentartása mellett foglalt állást.

Vilmos császár a háborúról.

Berlin, dec. 9.

(Saj. tud.) Vilmos német császár ma egy politikusnak mondta, egyáltalán nincs kilátás arra, hogy egy újabb háborútól félni kelljen.

A cárevics állapota.

Páris, dec. 9.

(Saj. tud.) A cárevics állapota aggasztó. Az orvosok véleménye szerint a trónörökös életéhez nincs remény. A cári családban a legrosszabbra vannak elkészülve.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA

T. munkatársainkat kérjük, szíveskedjenek úgy a naptár, mint a karácsonyi melléklet részére sajtó dolgozataikat minél előbb hozzánk juttatni.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanyha.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Máiusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

ELADÓ 1000 méter I-ső oszt. gömbölyű TŰZIFA.

Értelmezni: Váradszentmártonban Dénes Imre urad. intéző urnál.

Legujabb!

Ha hegedülni

óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozott, remek hangú, domboru hegedűt, tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt

csak 12 koronáért

Wagner a „HANGSZER-KIRALY“

országzserte elismert elsőrendű hangszerárubázában

Budapest, József-körút 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVAS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héten egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs“ és „szabadlengésű“ járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitoló váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előtérítés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyóhat házakra és földbirtokokra.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság, Nagyvárad.

Értesítés.

Tisztelt üzletfeleinket ezennel értesítjük, hogy Teleky-utca 5 sz. alatt, a volt Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank üzlethelyiségében levő fiókunkat csak ez évi december hó 14-ig tartjuk fenn, miután e napon Bémer-tér 4. sz. alatt újonnan épült intézeti központi helyiségünkbe költözünk át.

Kérjük tehát t. üzletfeleinket, hogy december 14-től kezdve bennünket már önti új helyiségünkben (Bémer-tér, 4. sz.) sziveskedjenek felkeresni.

Nagyvárad, 1912. december 5.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

lólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Hanincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szellágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Kiadó legelő.

A margittai járás B. királyi község határában fekvő birtokomnak mintegy 220 magyar holdat kitevő legelő és kaszáló részét mostani december 15-től 1913. évi december 1 ig egészben, esetleg két részben is legeltetés céljából kiadom, van rajta egy 100 darab jószágra való istálló, melynek használata 1913. évi május 5-ig megegyezés esetén legelő bérlettel jár, gazdaságomban legelő mellett nagymennyiségű szalma van, melyből korlátolt mennyiségben ingyen adok trágya termelés végett. Ajánlatok a haszonbéri összeg és esetleges feltételekkel 1912. évi december 20-ig **Kacsora Károly föld-birtokoshoz Margittára** címzendő.

Figyelem!
Fióközlet nincs!

NAGY GYULA

Nagyvárad, Olaszi, Rákóczi-ut

ajánlja saját gyártmányu kefe és meszelő nagyraktárát. Dus választék finom illatszerekből, pipere-szappanokból és mindennemű fésűkből és hajtűkből. Raktáron tart fürdő és kocsimosó szivacsokat jutányos árban. Fogkefék felelősség mellett. Különböző karácsonyi és újévi ajándékok olcsó bevásárlási forrása.

Figyelem!
Fióközlet nincs!

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

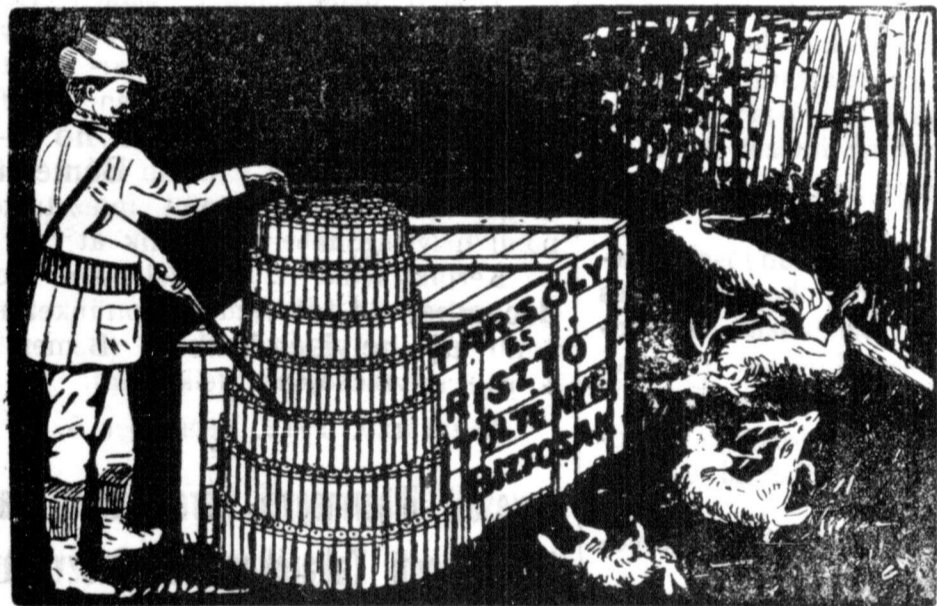
Szent János-utca 21. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari ragymentes clostetteket vízöblítéssel. Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések

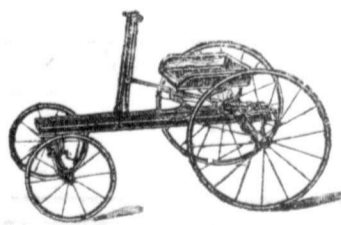
Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

GYERMEK

JÁTÉK

Eredeti Angol és amerikai játék ujdonságok. Börönd, Bördiszmű, Utazó kellékek. Legelőnyösebben beszerezhetők a

BELVÁROSI ÁRUHÁZBAN

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 10. STERN-palota.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Telegi-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező lezártított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknek 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országsszerte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint.

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füzület: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa

fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Telegi-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca sarok, Schvare Farkas-féle házban.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetí útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munkáanyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és mulakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pánzünet idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Legolcsóbban vásárolhat

Haás Simon

divatáru üzletébe **Kert-utcán a Löwinger-féle helyiségbe**, férfi- és női divatcikkeket és mindennemű rövidárut.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiiban évek során át szerzett gyakorlati ismeretim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezhessem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legzolidabb árak mellett. Egy kísérlet elegendő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

**REDÖNY-
GYÁRA** Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Csoda elárusítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumburger vászon, se-lyem és csipke dolgokat.

Félárba árusítom.

Löwinger Márton
versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villany-zereléseket és jókarbantartást.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szaklparos.)

**NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.**

Készít mérték szerint úri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órá- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Riszó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban

Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál
Villanyörre berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde

**NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.**

UJ keztüis és sérvkötő készítő!!

Keztük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. B. áli keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközötetnek. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**
HORVÁTH B.
Nagyvárad, Szt. János-utca

A NOVEMBERI köttözködésekkor a legcélszerűbb

HIRN M és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyörre berendezett képes és közzörüldéje
Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindentéle speciál közzörüldéseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, zsillette és mindenféle más borolvák közzörüldését pontosan eszközli.

RUM és LIKÖR

háziilag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT
„Angyal” droguerában
BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók

Lefkovits és Kácsér

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

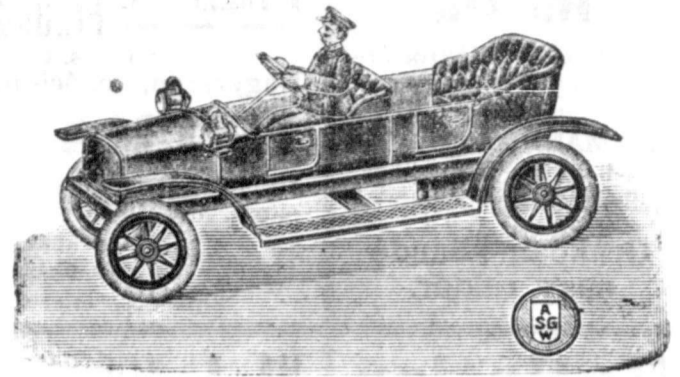
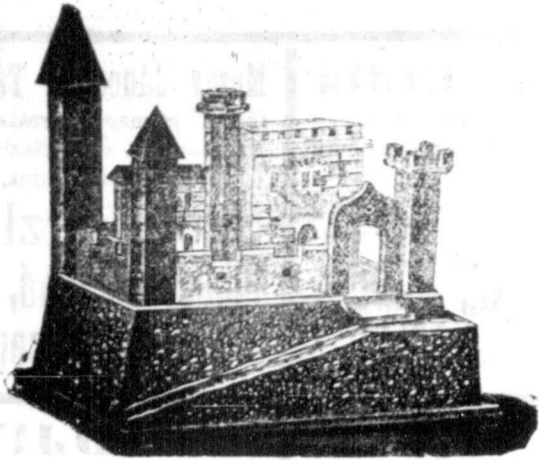
villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utca

vezeti útja, keresse fel a **Szerecsen Királyt,**

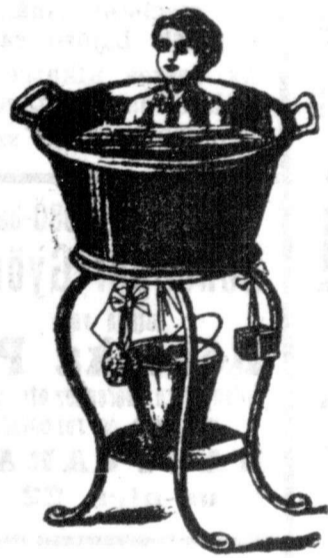
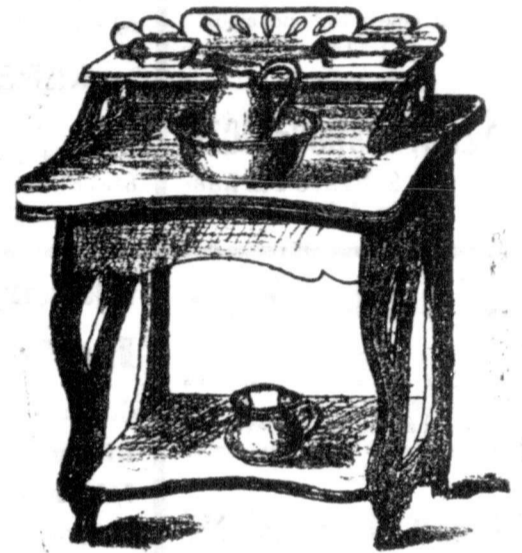
ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztüt, trikót, csipkét, Himzők és szalagok, fehérneműk, rövidárak** nagy választékban. Szives pártfogást kér **UNGERLEIDER SALAMON**
Szt. János-utca 4.

Telefon 371.

Waldmann Ernő
Rákóczi-út 7.

**Karácsonyi
gyermekjáték
diszmű- és
ajándék tárgyak
kiállítása**

össze van állítva, melynek
megtekintésére a n. érd.
közönséget tisztelettel
meghívja.

